

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 160/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 2731/2007 z 3. januára 2020, sp. zn. EX 208/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 211/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 214/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 218/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 220/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 255/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 258/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 280/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 221/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 260/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 2733/2007 z 3. januára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Ing. Ivanom Šteinerom, PhD., so sídlom exekútorského úradu v Novom Meste nad Váhom a

- výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 53/2008 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 482/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 451/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 38/2008 z 30. januára 2020,

sp. zn. EX 559/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 564/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 512/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 489/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 420/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 342/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 332/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 293/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 239/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 192/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 159/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 190/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 165/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 490/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 497/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 18/2008 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 483/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 269/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 226/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 449/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 294/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 450/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 477/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 39/2008 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 561/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 484/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 432/2007 zo 14. februára 2020, sp. zn. EX 194/2007 zo 14. februára 2020, sp. zn. EX 187/2007 z 13. februára 2020, sp. zn. EX 111/2007 zo 14. februára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Stanislavom Laiferom so sídlom exekútorského úradu v Bratislave,

a ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 790 869, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 50/2003 z 10. februára 2020, sp. zn. EX 75/2003 z 10. februára 2020, sp. zn. EX 350/2002 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 29/2004 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 328/2002 z 18. februára 2020, sp. zn. EX 352/2002 z 19. februára 2020, sp. zn. EX 344/2002 z 19. februára 2020, sp. zn. EX 329/2002 z 19. februára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Karasom so sídlom exekútorského úradu v Humennom, a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., a ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti, ich spojenie na spoločné konanie a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316 (ďalej aj „spoločnosť BA One, s. r. o.“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava (ďalej len „advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o.“), v mene ktorej koná advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 2731/2007 z 3. januára 2020, sp. zn. EX 208/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 211/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 214/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 218/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 220/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 255/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 258/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 280/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 221/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 260/2008 zo 7. januára 2020, sp. zn. EX 2733/2007 z 3. januára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Ing. Ivanom Šteinerom, PhD., so sídlom exekútorského úradu v Novom Meste nad Váhom. Táto ústavná sťažnosť bola ústavným súdom vedená pod sp. zn. Rvp 517/2020.

2. Dňa 20. marca 2020 bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 790 869 (ďalej aj „spoločnosť RAVIL s. r. o.“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., ktorou namieta porušenie tých istých základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu ako spoločnosť BA One, s. r. o., v ústavnej sťažnosti vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 517/2020, v tomto prípade výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 50/2003 z 10. februára 2020, sp. zn. EX 75/2003 z 10. februára 2020, sp. zn. EX 350/2002 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 29/2004 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 328/2002 z 18. februára 2020, sp. zn. EX 352/2002 z 19. februára 2020, sp. zn. EX 344/2002 z 19. februára 2020, sp. zn. EX 329/2002 z 19. februára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Karasom so sídlom exekútorského úradu v Humennom. Označená ústavná sťažnosť bola ústavným súdom zaevidovaná pod sp. zn. Rvp 604/2020.

3. Dňa 24. marca 2020 bola ústavnému súdu doručená ďalšia ústavná sťažnosť spoločnosti BA One, s. r. o., zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., ktorou namieta porušenie tých istých práv ako vo svojej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 11. marca 2020 a vedenej pod sp. zn. Rvp 517/2020, pozn.), v tomto prípade však výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií sp. zn. EX 53/2008 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 482/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 451/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 38/2008 z 30. januára 2020, sp. zn. EX 559/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 564/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 512/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 489/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 420/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 342/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 332/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 293/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 239/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 192/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 159/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 190/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 165/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 490/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 497/2007 zo 4. februára 2020, sp. zn. EX 18/2008 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 483/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 269/2007

z 11. februára 2020, sp. zn. EX 226/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 449/2007
z 11. februára 2020, sp. zn. EX 294/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 450/2007
z 11. februára 2020, sp. zn. EX 477/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 39/2008
z 11. februára 2020, sp. zn. EX 561/2007 z 11. februára 2020, sp. zn. EX 484/2007
z 11. februára 2020, sp. zn. EX 432/2007 zo 14. februára 2020, sp. zn. EX 194/2007
zo 14. februára 2020, sp. zn. EX 187/2007 z 13. februára 2020, sp. zn. EX 111/2007
zo 14. februára 2020 vydaných súdnym exekútorom JUDr. Stanislavom Laiferom so sídlom
exekútorského úradu v Bratislave. Táto ústavná sťažnosť bola ústavným súdom vedená
pod sp. zn. Rvp 632/2020.

4. Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 160/2020 z 28. apríla 2020 označené
ústavné sťažnosti spoločnosti BA One, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 517/2020
a sp. zn. Rvp 632/2020 a ústavnú sťažnosť spoločnosti RAVIL s. r. o. vedenú
pod sp. zn. Rvp 604/2020 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené
pod sp. zn. Rvp 517/2020 (IV. ÚS 160/2020).

5. Z ústavných sťažností spoločností BA One, s. r. o., a RAVIL s. r. o.
(spolu ďalej aj „sťažovateľky“) a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľky boli v procesnom
postavení oprávnených účastníčkami exekučných konaní vedených podľa zákona Národnej
rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti
(Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
(ďalej len „Exekučný poriadok“), v rámci ktorých boli súdnymi exekútormi vydané
v záhlaví tohto uznesenia označené upovedomenia o zastavení starých exekúcií obsahujúce
aj sťažovateľkami namietané výzvy na úhradu trov týchto exekúcií.

6. K uvedenej situácii došlo v dôsledku toho, že Národná rada Slovenskej republiky
v snahe riešiť dlhotrvajúce bezúspešné exekúcie prijala zákon č. 233/2019 Z. z. o ukončení
niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon
č. 233/2019 Z. z.“), ktorým v § 1 ods. 2 zaviedla legálny pojem „stará exekúcia“ vzťahujúci
sa na exekúcie začaté pred 1. aprílom 2017. Zároveň za splnenia stanovených podmienok
(§ 2 zákona č. 233/2019 Z. z.) sa stanovilo *ex lege* zastavenie starých exekúcií. Súdni
exekútori vo veciach sťažovateľiek, aplikujúc zákon č. 233/2019 Z. z., napadnutými

rozhodnutiami upovedomili sťažovateľky o zastavení starých exekúcií. Súčasťou napadnutých upovedomení pritom boli aj (namietané) výzvy adresované sťažovateľkám na zaplatenie tzv. paušálnych trov starých exekúcií v sume po 42 €, a to podľa § 6 zákona č. 233/2019 Z. z.

7. Sťažovateľky (v podstate zhodne) namietajú, že napadnutými upovedomeniami o zastavení starých exekúcií v časti výziev na zaplatenie ich paušálnych trov došlo k zásahu do ich práv označených v ich ústavných sťažnostiach. Sťažovateľky v ústavných sťažnostiach kritizujú predmetnú právnu úpravu § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., v zmysle ktorej paušálne trovy znáša oprávnený. Túto zákonnú konštrukciu zavedenú zákonodarcom považujú za protiústavnú. Argumentujú tým, že v zmysle § 199c ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 a zodpovedajúcich ustanovení právnej úpravy trov exekútora účinných predtým trovy exekútora platí v zásade povinný a oprávnený platí trovy exekútora len vo vymedzených prípadoch, ak ich vznik možno oprávnenému pričítať. Tvrdia, že § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. je potrebné vykladať ústavno-konformne, a to tak, že oprávnený je povinný hradiť paušálne trovy starej exekúcie len vtedy, ak vznik týchto paušálnych trov by bolo možné pričítať oprávnenému. Sťažovateľky tvrdia, že zastavenie exekúcií v dotknutých prípadoch nezapríčinili a nemohli ani predvídať nemajetnosť povinných ani pri náležitej opatrnosti. Predmetnú úpravu považujú za protiústavnú a nesúcu znaky retroaktivity v rozpore s ich legitímnymi očakávaniami ako oprávnených v exekučných konaniach. Sťažovateľky v jednotlivých ústavných sťažnostiach súhrne tvrdia, že *„porušovateľ svojím opatrením, ktorým aplikoval § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. bez nadväznosti na § 203 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. 1. 2002 resp. bez nadväznosti na § 203 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom od 1. 2. 2002 do 31. 3. 2017 a požaduje od sťažovateľky ako oprávnenej znášať paušálne trovy exekútora bez posúdenia miery zavinenia sťažovateľky - oprávnenej na zastavení exekúcie, porušil“* ich označené práva.

8. Na základe argumentácie uvedenej vo svojich ústavných sťažnostiach sa sťažovateľky zhodne domáhajú vyslovenia porušenia svojich v záhlaví tohto uznesenia označených práv tam uvedenými upovedomeniami o zastavení starých exekúcií v častiach obsahujúcich výzvy na úhradu trov týchto exekúcií. Taktiež sa domáhajú zrušenia

napadnutých upovedomení o zastavení starých exekúcií v zodpovedajúcich častiach (týkajúcich sa náhrady trov týchto exekúcií, pozn.), priznania primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov ich právneho zastupovania v konaniach pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

11.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11.3 Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

12. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Uvedený záver platí rovnako aj vo vzťahu k čl. 36 ods. 1 listiny, ktorého znenie je v podstate identické so znením čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

16. Ústavný súd pripomína, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov, resp. iných orgánov verejnej moci už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu alebo inú ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím orgánu verejnej moci sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov (resp. iných orgánov verejnej moci) sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

17. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

18. Uvedené východiská, hoci formulované vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov, sú podľa názoru ústavného súdu plne aplikovateľné a aktuálne aj vo vzťahu k rozhodovaniu súdneho exekútora ako orgánu verejnej moci pri výkone jemu zverenej kompetencie v rámci súdnej moci. Exekučné konanie je osobitným druhom civilného súdneho konania, a nie podnikateľskou činnosťou súdneho exekútora, ako by sa mohlo javiť z podaných ústavných sťažností.

III.

Meritórne posúdenie ústavných sťažností sťažovateľiek

III.1 K porušeniu označených procesných práv sťažovateľiek napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov

19. Predmetom ústavných sťažností v posudzovanej veci je predovšetkým námietka porušenia základného práva sťažovateľiek zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami o zastavení starých exekúcií v časti výziev na úhradu paušálnych trov exekúcie v sume po 42 €, ktorým sťažovateľky vytýkajú, že sú arbitrárne a že súdni exekútori ústavne nesúladným výkladom a aplikáciou § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. zasiahli do ich označených práv.

20. Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci v prvom rade uvádza, že problematiku náhrady trov konania preskúmava zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), a to ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

21. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípmom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu) či celkom

nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

22. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom súdnom konaní (II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu „o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“ (uznesenie vo veci sp. zn. III. ÚS 575/2012 z 20. novembra 2012 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 80/2012).

23. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. paušálne trovy znáša oprávnený. Exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie paušálnych trov v upovedomení o zastavení starej exekúcie, ak exekútor paušálne trovy uplatňuje.

24. Ústavný súd, reagujúc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľiek, si najskôr dovoľí osvetliť niektoré právne a procesné súvislosti danej problematiky tzv. starých exekúcií v kontexte namietaných výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií. Zmyslom a účelom prijatia zákona č. 233/2019 Z. z. bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní viedla exekúcia proti povinným dlhodobo neúspešne a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým, ako už bolo uvedené, zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. Podľa tohto zákona za splnenia zákonných predpokladov súdny exekútor vo svojom upovedomení má povinnosť oznámiť oprávneným, že *ex lege* došlo k zastaveniu starých exekúcií. V rámci

svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovy zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné konštatovať, že zákon č. 233/2019 Z. z. je vo vzťahu k exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom – na jednej strane povinnosť (nahradiť trovy exekúcie) má oprávnený, na druhej strane neuspokojuje sa skutočná výška trov exekútora, ale len zákonom ustanovená paušálna suma. Zákon č. 233/2019 Z. z. zároveň upravuje, čo treba v tomto prípade a pre účel zastavenia starej exekúcie považovať za nemajetnosť povinného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že povinnosť oprávneného znášať trovy exekúcie pri zastavení konania pre nemajetnosť povinného alebo v iných predpokladaných prípadoch obsahuje aj „generálna“ právna úprava (§ 203 Exekučného poriadku v znení od 1. februára 2002 do 31. marca 2017; v znení Exekučného poriadku od 1. apríla 2017 je to § 199c ods. 1, pozn.).

25. Ústavný súd, vychádzajúc zo znenia právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., konštatuje, že nárok súdneho exekútora na paušálnu náhradu trov starej exekúcie vzniká *ex lege*, a to čo sa týka základu aj čo sa týka výšky. Procesný postup exekútora určuje priamo *lex specialis*, a preto nie je možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľiek nezohľadnením výkladu úpravy *lex generalis* a judikatúry z nej vychádzajúcej, keďže jej aplikácia je vylúčená existenciou a povinnosťou úpravy *lex specialis*. Na základe uvedeného ústavný súd považoval túto časť argumentácie sťažovateľiek za nenáležitú a právne irelevantnú.

26. Taktiež je potrebné si uvedomiť, že právna úprava zákona č. 233/2019 Z. z. nedáva možnosť úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie, upravuje ho jednoznačným spôsobom, v zásade nepripúšťajúcim úvahu o rôznych výkladoch či iný záver. Jedinou úvahou súdneho exekútora je úvaha o tom, či zákonný inštitút „zastavenia starej exekúcie“ na konkrétne konanie dopadá alebo nie. Keď na konkrétne exekučné konanie dopadne táto procesnoprávna úprava, exekučné konanie sa zastavuje *ex lege*. Procesné úkony súdneho exekútora, ktoré na túto

skutočnosť nadviažu, sú kvázi technickej povahy – administrujú dve zákonné skutočnosti: konanie sa *ex lege* zastavilo a priamo *ex lege* vzniká nárok súdneho exekútora na náhradu trov v stanovenej výške. V kontexte týchto skutočností a s poukazom na svoju už citovanú judikatúru považoval ústavný súd argumentáciu sťažovateľiek, ktorou sa domáhali ústavne konformného výkladu a aplikácie § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. za nedôvodnú, pretože súdni exekútori v dotknutých exekučných konaniach nemali diskreciu pri vzniku a rozsahu nároku na náhradu paušálnych trov zastavených exekúcií a tento nárok si uplatnili v súlade s platným právom.

27. V okolnostiach posudzovaných prípadov sťažovateľky, vychádzajúc zo znenia § 6 ods. 4 písm. b) zákona č. 233/2019 Z. z., ďalej namietali, že nemajú vedomosť o tom, či v ich označených exekučných veciach boli exekúcie zapísané v Centrálnom registri exekúcií, pretože preverenie tejto skutočnosti ako predpoklad vzniku nároku na náhradu trov exekúcie je spoplatňované. Sťažovateľky podľa vlastných slov „nie sú v stave pri niekoľko tisíc *ex lege* zastavených exekúciách zisťovať, či táto podmienka je splnená a preto jej splnenie spochybňujú“. Ústavný súd na základe citovanej formulácie sťažovateľiek dospel k záveru, že sťažovateľky netvrdia, že v posudzovaných prípadoch exekúcie neboli zapísané v Centrálnom registri exekúcií, a preto konštatuje, že za daných okolností (absencia výslovného tvrdenia porušenia povinnosti súdnych exekútorov) ústavný súd takéto spochybnenie nemá povinnosť preverovať v konaniach podľa čl. 127 ústavy, kde nepôsobí ako skutkový súd.

28. Ústavný súd ďalej konštatuje, že podstatná a najrozsiahlejšia argumentácia sťažovateľiek smerovala k námietke protiústavnosti samotnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., najmä v časti úpravy povinnosti oprávneného hradiť paušálne trovy starej exekúcie v prípade jej zastavenia, pričom poukazovali a analyzovali právnu úpravu v okolitých štátoch, citovali viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného tribunálu Poľskej republiky, Ústavného súdu Lotyšska, ako aj konkrétnu rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva – vec Van der Mussele proti Belgicku (rozsudok z 23. 11. 1983, séria A, č. 70). Ústavný súd v tomto smere poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy senát ústavného súdu

nie je oprávnený preskúmať súlad právnych predpisov s ústavou, pretože takýto prieskum je vyhradený plénu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že účel konania o súlade právnych predpisov nemožno dosiahnuť v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08). Argumentácia sťažovateľiek o protiústavnosti právnej úpravy je teda v prípade konania o individuálnej sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nedôvodná.

29. Ústavný súd zhrňujúco konštatuje, že napadnuté upovedomenia v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií sú ústavne udržateľné, rešpektujú a primeraným spôsobom interpretujú vo veci aplikované právne normy. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavné sťažnosti sťažovateľiek v častiach, ktorými namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami obsahujúcimi výzvy na úhradu paušálnych trov starých exekúcií, sú spôsobilé na odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

III.2 K porušeniu označených hmotných práv sťažovateľiek napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov

30. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a analogického práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými upovedomeniami v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Sťažovateľky ich porušenie argumentačne odvíjali od namietaného porušenia ich práv procesnej povahy. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľiek, nevyhnutným predpokladom porušenia ich hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu ich procesných práv (namietaná arbitrárnosť výziev na náhradu paušálnych trov starých exekúcií, pozn.). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľiek napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov, v priamej príčinnej súvislosti s tým dospel potom k záveru aj o zjavnej neopodstatnenosti tých častí ústavných sťažností, v ktorých sťažovateľky namietali

porušenie ich označených hmotných práv napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov.

31. Ústavný súd je toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov a namietaným porušením základného práva sťažovateľiek podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 11 ods. 1 listiny a ich práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. S prihliadnutím na zákonnosť upovedomení súdnych exekútorov, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľiek aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

32. V súvislosti s úvahou sťažovateľiek, že ony procesne nezavinili zastavenie starých exekúcií, ústavný súd dáva sťažovateľkám do pozornosti, vychádzajúc z informácií obsiahnutých v ústavných sťažnostiach a ich prílohách, že v dotknutých exekučných konaniach boli exekučnými titulmi právoplatné a vykonateľné rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktoré Sociálna poisťovňa zmluvne previedla na sťažovateľky ako subjekty súkromného práva na základe zmluvy. Tento samotný fakt, že Sociálna poisťovňa sa rozhodla tieto pohľadávky nevymáhať od povinných a radšej ich zmluvne previedla na sťažovateľky za odplatu, indikuje, že Sociálna poisťovňa disponovala informáciami o ich sťaženej vymáhatel'nosti vzhľadom na finančnú situáciu povinných. Sťažovateľky pri odplatnom prevode týchto pohľadávok vzniknutých zo sociálneho poistenia za zlomkovú hodnotu si museli byť vedomé rizika, že vymožitelnosť týchto pohľadávok je neistá. Napriek tomu išli do podnikateľského rizika a podali návrhy na súdne vymoženie týchto pohľadávok, resp. vstúpili do procesného postavenia oprávnených v prebiehajúcich exekučných konaniach iniciovaných ich právnymi predchodcami. Predmetné exekúcie majú tú spojitosť, že boli dlhodobo (v danom prípade viac ako desať rokov, pozn.) vykonávané bez úspechu, preto existuje dôvodná pochybnosť o tom, že sťažovateľky postupovali pri zachovaní primeranej opatrnosti tak, ako to v ústavných sťažnostiach tvrdili. Aj v režime podľa predchádzajúcej právnej úpravy, teda v čase podania návrhu pôvodného

oprávneného na vykonanie exekúcie, existovala „hrozba“ znášania trov pri nemajetnosti povinného, dokonca vo výške skutočných trov súdneho exekútora. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že potenciálny negatívny dopad na majetkové práva sťažovateľiek ako oprávnených nesúvisí s aplikáciou zákona č. 233/2019 Z. z. a napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov, ale skôr s rozhodnutím sťažovateľiek znášať podnikateľské riziko spojené s vymáhaním postúpených pohľadávok. Ústavný súd tak v závere konštatuje, že neexistuje relevantná súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov ani v tejto argumentačnej rovine. Navyše je potrebné dodať, že sťažovateľkám nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môžu uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľiek, keďže tieto by mali opodstatnenie len v prípade, že by ústavný súd ústavným sťažnostiam vyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu